

INFORMĀCIJAI Debašu par “ES meža stratēģiju”, kas norisinājās Vides, sabiedrības veselības un pārtikas nekaitīguma komitejas (EP ENVI) sanāksmē 27. oktobrī, kopsavilkums.

Godājamie biedri!

Sniedzam jums debašu par “ES meža stratēģiju”, kas norisinājās EP ENVI sanāksmē 27. oktobrī, kopsavilkumu.

Īsumā:

Lai gan kopumā ENVI diskusija neatbilda mūsu nozares bažām/uzskatiem, likās, ka daži EP ENVI locekļi ir “atvērti” meža vides aizsardzības līdzsvarošanai ar mežu ekonomisko funkciju.

- ➔ **MAZĀK KOKMATERIĀLU** Abi komisāri — *Lauksaimniecības komisārs* Wojciechowski (*Wojciechowski*) un *Vides, okeānu un zivsaimniecības komisārs* Sinkevičius — uzsvēra, cik svarīgi ir atalgot mežu īpašniekus, kuri aizsargās mežu un palielinās to oglekļa piesaistītājsistēmu. Gaida jaunu likumdošanas iniciatīvu šajā ziņā.
- ➔ **SERTIFIKĀCIJAS SHĒMAS** Komisija šķiet ļoti pārliecināta par jaunas brīvprātīgas sertifikācijas sistēmas ieviešanu attiecībā uz “dabai tuvāku mežsaimniecību”.
- ➔ **NO POZITĪVĀ SKATPUNKTA** Abi komisāri atkārtoti uzsvēra, ka ilgtspējīgi kokmateriāli ir būtiski ES pārejai uz oglekļa neitrālu ekonomiku. Komisārs Sinkevičius uzsvēra būvniecības nozares spēcīgo potenciālu, ēkās fosilo materiālu vietā izmantojot vairāk kokmateriālu, vienlaikus padarot apbūvēto vidi par oglekļa piesaistītāja sastāvdaļu.

Noslēgumā vēlamies informēt, ka 17. novembrī ir iepļānota tikšanās ar Eiropas Parlamenta deputāti Ulriki Milleri (*Ulrikee Müller*) (*grupa “Renew Europe”, Vācija*), kura Lauksaimniecības un lauku attīstības komitejas (AGRI) vārdā ir ziņotāja saistībā ar ES meža stratēģiju. Šī sanāksme notiek sadarbībā un saskaņojot ar Kritiskās ekosistēmu partnerības fondu (CEPF), Eiropas valsts mežu apsaimniekotāju asociāciju (EUSTAFOR) un Epidēmijgatavības inovāciju koalīciju (CEPI).

DEBAŠU KOPSAVILKUMS

Eiropas Komisijas lauksaimniecības komisārs Janušs Wojciechowski (*Janusz Wojciechowski*):

- Meži ir ārkārtīgi svarīgi, lai sasniegtu Zaļā kursa mērķus; meži ir labs piemērs tam, kā “klimata un bioloģiskās daudzveidības ambīciju palielināšana varētu iet roku rokā ar ekonomisko labklājību”;
- mežiem bija jāapmierina visas sabiedrības prasības, ņemot vērā pieaugošo neaizsargātību pret mežu ugunsgrēkiem, kaitēkļiem, slimībām un ar klimata pārmaiņām saistīto dabas katastrofu pieaugumu; šie draudi var apdraudēt mežu noturību un to spēju pildīt savas funkcijas sabiedrībā;
- mežu aizsardzības un atjaunošanas procesa uzlabošana, vienlaikus veicinot bioloģiskajai daudzveidībai labvēlīgāku praksi, ļaus izveidot veselīgus un noturīgus mežus, kas arī turpmāk sniegtu sabiedrībai produktus un pakalpojumus;
- stratēģija ir balstīta uz ilgtspējīgas meža apsaimniekošanas koncepciju;
- uzraudzība un datu vākšana dalībvalstīs ir ļoti svarīga; tā palīdzēs šīm valstīm labāk novērtēt savas īpašās vajadzības;

- stratēģija ir politisks dokuments, un tajā nav ietverti tieši pienākumi, taču vēlāk tiks piedāvātas likumdošanas iniciatīvas atbilstoši Meža stratēģijas mērķiem (šajā gadījumā tiks veikts ietekmes novērtējums);
- viņš uzsvēra, ka uz mežu balstīta bioekonomika ir svarīga dekarbonizācijai un lauku apvidu apdzīvotības un labklājības saglabāšanai; stratēģija patiešām veicina spēcīgu meža bioekonomiku, pievēršoties ilgtspējīgam kokmateriālu piedāvājumam, pieprasījumam pēc bioloģiskiem produktiem un pakārtotajām nozarēm, piemēram, būvniecībai;
- kokmateriālu ilgstošajam lietojumam var būt izšķiroša nozīme klimatneitrālā ekonomikā;
- vietējās ekonomikas un ar kokmateriāliem nesaistītu meža produktu un pakalpojumu iespēju dažādošana arī ir galvenā stratēģijas sastāvdaļa;
- tiks veicinātas jaunas shēmas attiecībā uz pārvaldības praksi, kas uzlabos noteiktu ekosistēmu pakalpojumu sniegšanu un piedāvās augstākus mērķus klimata un bioloģiskās daudzveidības jomā; to veicinās ES un valsts mēroga finanšu instrumenti, jo īpaši saskaņā ar Kopējo lauksaimniecības politiku (KLP);
- stratēģijā paredzēts, ka oglekļa lauksaimniecības iniciatīvas ietvaros mežsaimnieki tiks atalgoti, lai aizsargātu un uzlabotu oglekļa piesaistītājus savos mežos;
- laba zīme ir tā, ka pēdējo 30 gadu laikā mežu platība ES ir palielinājusies par vairāk nekā 10 miljoniem hektāru, bet atsevišķos gadījumos mežu stāvoklis ir pasliktinājies — KLP bija jāmaina šī tendence;
- tiktu ņemtas vērā visas idejas par mežu aizsardzību un atjaunošanu.

Eiropas Komisijas vides, okeānu un zivsaimniecības komisārs Virginijus Sinkevičius

- Aizsardzība, apmežošana un mežu atjaunošana ir stratēģijas galvenie elementi;
- meži ir spēcīgākie oglekļa piesaistītāji, un mums tie ir jāaizsargā pret ekstremāliem laikapstākļiem;
- meži aizsargā bioloģisko daudzveidību;
- zinātne skaidri parāda - tikai bioloģiski daudzveidīgi meži nākotnē nodrošinās veselīgus un noturīgus mežus un atbalstīs ilgtspējīgu bioekonomiku;
- pašreizējās sertifikācijas sistēmas ir jāuzlabo, izveidojot brīvprātīgu, dabai tuvāku sertifikācijas shēmu;
- attiecībā uz apmežošanu un mežu atjaunošanu – līdz 2030. gadam tiks iestādīti 3 miljardi koku – tas ir svarīgi, lai mazinātu klimata pārmaiņas un pielāgotos tām, gan arī bioloģiskās daudzveidības mērķiem;
- pētniecība un inovācijas ir galvenie mežu apsaimniekošanas principi; digitalizācijai būs būtiska nozīme;
- tiks atjaunināta ES mežu pārvaldība;
- viņš apliecināja, ka šajā stratēģijā ir ņemta vērā dalībvalstu paraugprakse un apsvērta turpmākā virzība;
- attiecībā uz mežu īpašniekiem un apsaimniekotājiem komisārs piekrita, ka ir nepieciešami finanšu stimuli, lai veicinātu klimatam un bioloģiskajai daudzveidībai draudzīgāko meža apsaimniekošanas praksi; šajā sakarā mežu īpašniekiem tiks piedāvāti rīki kā atalgojums par meža aizsardzību un izvairīšanos no tā izciršanas; šis rīks paliks brīvprātīgs;
- ES Meža stratēģija ir nesaistoša saziņa, un tādēļ tā nevar aizliegt konkrētu meža apsaimniekošanas praksi; tomēr viņš uzsvēra, ka ir jāveicina prakse, kas atbalsta bioloģisko daudzveidību un noturību, proti, mežus ar lielāku ģenētisko un funkcionālo daudzveidību;
- noteiktām metodēm, piemēram, kailcirtei, ir jāpieiet piesardzīgi, jo tās ietekmē augsnes virsmu, izraisot oglekļa zudumu saknēs;

- jebkurā gadījumā ir jāizvairās no celmu un sakņu izņemšanas; virzienu uz priekšu varētu atrast, veicot informācijas apmaiņu ar valstīm, kurām šajā nozarē ir sens vēsturiskais mantojums un novatoriskas tehnoloģijas;
- Komisija pilnībā ievēros subsidiaritātes principu, izstrādājot jaunus juridiskos rīkus par mežiem, kas ir norādīti stratēģijā;
- attiecībā uz tiesību aktu priekšlikumiem tiks veikts padziļināts ietekmes novērtējums, kurā būs ņemti vērā visi trīs ilgtspējīgas attīstības pīlāri; tiks samazināti kompromisi starp mežu saglabāšanu un kokmateriālu nodrošināšanu;
- ilgtspējīgi kokmateriāli un citi ar tiem nesaistīti materiāli ir būtiski ES pārejai uz neitrālu ekonomiku; ilgtspējīgā bioekonomikā galvenā uzmanība jāpievērš arī inovatīviem produktiem;
- stratēģija jau uzsvēra būvniecības nozares spēcīgo potenciālu, ēkās fosilo materiālu vietā izmantojot vairāk kokmateriālu, vienlaikus padarot apbūvēto vidi par oglekļa piesaistītāja sastāvdaļu;
- atjaunojamās enerģijas direktīvas pārskatīšanas priekšlikumā ir noteikti papildu aizsardzības pasākumi, lai panāktu bioenerģijas ilgtspējību; šajā ziņā tika paplašinātas "ieguvei aizliegtās zonas" - tas nozīmē aizliegumu iegūt mežu biomasu no pirmatnējiem mežiem un ierobežot to mežos ar augstu bioloģisko daudzveidību, lai nodrošinātu, ka netiek traucēta dabas aizsardzības mērķu sasniegšana.

Pēters Līse (Peter Liese) (EPP, Vācija)

- Meži ir svarīga risinājuma attiecībā uz klimata pārmaiņām sastāvdaļa - tie ir oglekļa piesaistītāji, un materiāli no mežiem ir ilgtspējīgi;
- ir nepieciešams vairāk mežu un vairāk kokmateriālu;
- ir nepieciešami ilgtspējīgi apsaimniekoti meži.

Jite Gutelenda (Jytte Guteland) (S&D, Zviedrija)

- Viņa atzinīgi novērtēja uzsvāru uz klimata un bioloģiskās daudzveidības krīzi;
- stādīšanas mērķis ir labs;
- meži ar lielāku bioloģisko daudzveidību ir arvien vairāk jāaizsargā;
- Zviedrija atzīmēja pieaugošo spiedienu uz mežiem, lai atrisinātu visas problēmas.

Nils Torvalds (RE, Somija)

- Dalībvalstīs ir atšķirīga realitāte un dažādi mežu veidi;
- mežu blīvums atšķiras, un šim nolūkam nevar izmantot satelītattēlus;
- kopumā viņa atzinīgi novērtēja iniciatīvu.

Ville Niinistö (Ville Niinistö) (Zaļo un Eiropas Brīvās apvienības grupa, Somija)

- Zaļie atzinīgi vērtē stratēģijas fokusu;
- jautājumi par mežu un bioloģiskās daudzveidības lomu ir risināti atsevišķi, tāpēc viņi atzinīgi novērtē saskaņošanu;
- Eiropas meži nav labā stāvoklī bioloģiskās daudzveidības ziņā;
- ZAĻIE atbalsta papildu ieinteresēto personu iekļaušanu debatēs;
- ilgtspējīgas meža apsaimniekošanas principiem jābūt balstītiem uz zinātni;
- ir pieprasījuma neatbilstība;
- ar brīvprātīgajiem sertifikātiem acīmredzami nepietiek, ņemot vērā to, ka meža bioloģiskā daudzveidība samazinās.

Rozanna Konte (Rosanna Konte) (ID, Itālija)

- Nepieciešams līdzsvarot vides aspektus ar mežu sociālo un ekonomisko lomu;

- ir jāņem vērā esošie valsts mērogā veiktie pasākumi;
- mežus parasti aizsargā to īpašnieki;
- viņa jautāja, vai tiks veikts stratēģijas ietekmes novērtējums;
- viņa jautāja komisāram Wojcehovskim, vai viņš piekrīt mežsaimnieku un lauksaimnieku iekļaušanai lielākā apmērā, lai veicinātu vietējo reģionu vajadzības.

Anna Zalevska (Anna Zalewska) (ECR, Polija)

- Zemes izmantojuma, zemes izmantojuma maiņas un mežsaimniecības (LULUCF) gadījumā oglekļa piesaiste tiktu aprēķināta saskaņā ar lauksaimniecības zemes ieguvu;
- dalībvalstīm ir savas mežu struktūras, un viņa vēlējās zināt, kā tas darbotos saskaņā ar Emisiju tirdzniecības sistēmu (ETS);
- viņa jautāja, kā tiks analizētas stratēģijas sekas un kā tiks apsvērti risinājumi.

Silvija Modiga (Silvia Modig) (Kreisā grupa, Somija)

- Meži ir ļoti svarīgi cīņā pret klimata pārmaiņām;
- mežu kvalitāte ir tikpat svarīga kā kvantitāte;
- mežu ilgtspējīga apsaimniekošana ir ļoti svarīga;
- stratēģija ir "ļoti piesardzīga", un viņa ir vilusies;
- jāatbalsta lēnā kokmateriālu ieguve.

Aleksanders Bernhübers (Alexander Bernhuber) (EPP, Austrija)

- Mežu apsaimniekošanai ir liela nozīme, jo tā spēj regulēt klimata pārmaiņas un saglabāt bioloģisko daudzveidību;
- ES ir jāatrod "līdzsvars starp stingrākiem mežu apsaimniekošanas noteikumiem ilgtspējības nodrošināšanai un mežiem, kas varētu ražot kokmateriālus un biomasu";
- viņš apšaubīja, kā nākotnē savvaļas dzīvnieki tiks pārvaldīti, un atgādināja iespējamās atšķirīgās pieejas starp dažām dalībvalstīm un Komisiju.

Cēzars Luena (César Luena) (S&D, Spānija)

- Cīņai pret klimata pārmaiņām ir jānosaka prioritāte, un meži ir jāpadara ilgtspējīgāki un noturīgāki;
- Revīzijas palāta ir norādījusi, ka 33% mežsaimniecības nozares jau bija zaudēti, un ES mežu stāvoklis pasliktinās; tas nozīmē, ka pašreizējā pārvaldības sistēma darbojās no vides, sociālā vai ekonomiskā viedokļa;
- viņš aicināja Komisiju mežu atjaunošanas stratēģijā noteikt saistošus mērķus mežu saglabāšanai, kas pārsniedz Dzīvotņu direktīvā noteiktos mērķus.

Nikolā Stefanuta (Nicolae Ștefănuță) (RE, Rumānija)

- Viņš atzinīgi novērtēja stratēģiju un uzsvēra, ka ir nepieciešams turpmāks likumdošanas priekšlikums par ES mežu uzraudzību, kurā būtu iekļauti papildu rādītāji un robežvērtības, koncentrējoties uz ekosistēmām, veselību, bioloģisko daudzveidību un klimata mērķi;
- ir nepieciešama uzlabota bioloģiskās daudzveidības pārvaldība;
- ES mežiem ir nepieciešama stingra aizsardzība, labai tuva mežsaimniecība un postījumu atjaunošana; viņš jautāja par Komisijas grafiku attiecībā uz mežsaimniecības stratēģijā ierosinātajām iniciatīvām;
- pagājušajā mēnesī publicētajā ziņojumā tika atklāts, ka 2020. gadā tika noslepkavoti 227 vides aktīvisti, kuri aizstāvēja savu zemi un planētu, un Rumānijā daudzi citi tika ievainoti un pazemoti; iepriekšējā mēnesī žurnālisti un aktīvisti tika sisti un pazemoti, meklējot informāciju dokumentālajai filmai par nelikumīgu mežizstrādi; tas nav pieļaujams; viņš mudināja Komisiju strādāt pie tiesībaizsardzības šajā jomā.

Pērs Holmgrēns (Pär Holmgren) (Zalo un Eiropas Brīvās apvienības grupa, Zviedrija)

- Zviedrijā ir daudzi mežu īpašnieki, kuri nejūt, ka tradicionālo īpašnieku apvienības pārstāvētu viņu intereses;
- šīs apvienības aicina radīt labākus stimulus ilgtermiņā ilgtspējīgai mežu apsaimniekošanai un vajadzību pēc dabai tuvinātas prakses, lai veicinātu bioloģiskās daudzveidības ekosistēmu pakalpojumus, kā arī, protams, lai mežos radītu vairāk vietējo darba iespēju;
- viņš jautāja komisāriem, kā šos mūsdienu meža īpašniekus vislabāk varētu atbalstīt Zviedrijā vai citur.

Anja Hazekampa (Anja Hazekamp) (Kreisā grupa, Nīderlande)

- Mežiem ir izšķiroša nozīme cīņā pret klimata pārmaiņām;
- ir pilnībā skaidrs, ka koku izciršana bioenerģijas ražošanai nozīmē "CO2 emisiju";
- skaidrā prakse nozīmē milzīgu bioloģiskās daudzveidības zudumu;
- viņa jautāja, kad Komisija sapratīs mežu kā enerģijas avota izmantošanas kaitējumu planētai un, vai tā ir gatava attiecīgi grozīt Atjaunojamās enerģijas direktīvu, kā Eiropas Parlaments jau ir prasījis Bioloģiskās daudzveidības stratēģijā.

Luisa Regimenti (EPP, Itālija)

- Viņa puda cerību, ka Jaunā meža stratēģija būs vēl vērienīgāka nekā iepriekšējā, kas jau ļoti būtiski ietekmēja mežu noturību un klimata pārmaiņas;
- Eiropai jāgarantē mežsaimniecības resursu ilgtspējība;
- meži ir daļa no Eiropas mantojuma, tāpēc videi un ekonomikai ir vajadzīga stratēģija, kuras pamatā ir saglabāšana un ilgtspējība.

Edina Toth (Edina Tóth) (NI, Ungārija)

- Viņa uzskata, ka stratēģijā ir iekļauti labi priekšlikumi;
- dažas no darbībām ir tikušas iekļautas citā mežsaimniecības politikā, uzlabojot saskaņotību;
- viņa uzskata, ka Komisija daudzās jomās pārsniedz savu kompetenci;
- ir svarīgi atrast līdzsvaru starp ilgtspējīgiem klimata mērķiem un mežsaimniecības politiku;
- Komisija nevar ignorēt mežu nozīmīgo ekonomisko lomu un tādējādi ierosināt izkropļotu pieeju.

Monika Beňová (Monika Beňová) (S&D, Slovākija)

- ES apņēmas līdz 2050. gadam nodrošināt oglekļa neitrālu ekonomiku ar starpposma mērķiem 2030. gadā, taču tas nebūtu iespējams, ja meža resursi tiktu izmantoti kā parasti;
- Viņa mudināja Padomes vadītājus dalīties savās zināšanās ar Komisiju un līdz 2023. gadam izstrādāt skaidru ES meža sistēmu.

Mihals Viziks (Michal Wiezik) (EPP, Slovākija)

- Viņš kā politiķis un ekoloģis puda pilnīgu atbalstu Komisijai attiecībā uz meža stratēģijas iniciatīvu;
- ir svarīgi automātiski pārtraukt saukt jebkuru saimniecisko darbību mežos par ilgtspējīgu;
- šis statuss ir jāsniedz, izmantojot rūpīgi izvērtētus rādītājus, tostarp tos, kas saistīti ar bioloģisko daudzveidību; tam ir nepieciešami salīdzināmi dati visās dalībvalstīs;
- viņš atbalstīja ierosināto tiesisko regulējumu novērošanai un uzraudzībai;
- ekonomiskajā ziņā nebija argumentu attiecībā uz kailciršu pārākumu salīdzinājumā ar mežsaimniecību, kas balstīta uz dabu;
- ES ir nepieciešama sistemātiska pāreja uz tiem mežsaimniecības veidiem, kas var nodrošināt trīs ilgtspējīgas attīstības pīlārus un sasniegt oglekļa neitralitātes mērķus, vienlaikus mainot katastrofālās bioloģiskās daudzveidības tendences.

Markos Ross Sempere (Marcos Ros Sempere) (S&D, Spānija)

- Viņš ir jaunās ES “Bauhaus” iniciatīvas, kas veicina kokmateriālu kā būvmateriāla izmantošanu, cenšoties atjaunot cilvēka saikni ar dabu, koordinators;
- nepieciešams izveidot “kontaktu” starp pilsētu un mežu teritorijām; to var iekļaut ES “Bauhaus” iniciatīvā un Meža stratēģijā.

Martins Hojsīks (Martin Hojsik) (RE, Slovākija)

- Stratēģijai un tās īstenošanai ir jāpaliek ambiciozai, īpaši veco mežu un mežu aizsardzības jomā, jo ieguvumiem no aizsardzības ir jādominē pār saimniecisko izmantošanu;
- meža apsaimniekošana ir jāpielāgo klimata pārmaiņu procesiem un jāņem vērā bioloģiskā daudzveidība, vienlaikus saglabājot holistisku pieeju;
- meži ir sarežģītas ekosistēmas, kas nodrošina ne tikai materiālus, bet arī vērtīgus un ilgstošus pakalpojumus;
- ja eiropieši ir pret mežu izciršanu ārpus ES, viņiem vajadzētu iestāties pret šādām darbībām arī savā praksē;
- tas, kā ES apsaimnieko savus vecos mežus, ir ļoti svarīgi, lai sasniegtu vides mērķus klimata pārmaiņu un bioloģiskās daudzveidības jomā.

Laura Huhtasāri (Laura Huhtasaari) (ID, Somija)

- 1700. gados kailcirte Somijā nebija atļauta;
- ir izstrādātas dažas globālas sertifikācijas metodes, piemēram, *Forest Stewardship Council (FSC)*, un viņa uzskata, ka ES būtu tās jāizpēta, nevis jāievieš jaunas sertifikācijas shēmas, lai izvairītos no pārklāšanās un mikropārvaldības;
- ja Komisijai tomēr būtu jāievieš sertifikācijas shēma, tai nevajadzētu būt balstītai uz deleģētu tiesību aktu, bet gan brīvprātīgi, lai samazinātu birokrātijas apmēru.